SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)
No. (štev.) 43

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
25.oktobra 1973

Kakšna je vernost slovenskega ljudstva

Mnogokrat je med Slovenci že tekla debata o tem, kaj sta vera in Cerkev pomenila za slovenskega človeka v celotnem poteku naše zgodovine, in tudi o tem, kaj mu pomenita še danes. Splošno je veljala sodba, da je prav vera odločilno vplivala za našo ohranitev skozi stoletja tujega jarma, pa tudi o tem, da so prav slovenski duhovniki, po zgledu škofa Slomška, odločilno pripomogli k narodni prebuditvi in ohranitvi. Kar pa se vernosti slovenskega človeka tiče, je mnogo neslovenskih sodb, ki dajejo vso čast našemu narodu kot vernemu ljudstvu.

So seveda tudi negativne sodbe. Najostrejše so v teku naše zgodovine prišle s strani komunistov in njihovih sopotnikov. A pojavljajo se tudi dandanes, s strani takoimenovanih „kontestatorjev“, katerih cilj je nejasen, sadovi njihovega dela pa vse prej kot pozitivni. In soditi je treba po sadovih.

Presenetil nas je primer, ki smo ga zasledili v goriškem Katoliškem glasu. Dne 13. septembra je v številki 36 neki B. Š. poročal o študijskem srečanju goriških študentov, ki je bilo 25. avgusta v Žabnicah. Na tem srečanju je bil med predavatelji tudi jezuitski pater dr. Karel Vladimir Truhlar, ki je tedaj izjavil, da slovenska Cerkev ni v krizi nič bolj in nič manj kot druge Cerkve, toda *v njej triumfalistično-folklorno obarvana zunanjost še zelo zakriva dejansko stanje*“, in pa, da je vernost slovenskega ljudstva *„psevdo-mistična“*.

Na gornje trditve dr. Truhlarja je v istem Katoliškem glasu obširno odgovoril jezuitski pater dr. Bogumil Remec. On med drugim trdi:

„Da je Cerkev v matični domovini v krizi, kar se tiče zlasti svobode njenega delovanja, pritiska na vernike, odpada in mlačnosti določenega dela vernikov, neomodernistične usmerjenosti nekaterih mlajših duhovnikov, to je res. Ni pa res, da je vernost slovenskega ljudstva, kolikor je vernega, samo neka triumfalistično-folklorno obarvana zunanjost in neki psevdomisticizem.

To vemo iz osebnega izkustva zlasti mi, ki smo premisijonarili Slovenijo od Primorske do Prekmurja, od Bele krajine do severnih mej Štajerske in ki imamo vsakodnevni stik z najrazličnejšimi verniki, tako izobraženimi kot s preprostimi.“

Nato dr. Remec, ko zavrača Truhlarjeve trditve, analizira podatke, ki jih je ta navajal glede števila vernih v Sloveniji, nato pa preide na sámo vernost slovenskega človeka, ki jo dr. Truhlar tako bolestno osporava:

„Pri večini vernikov — pravi dr. Remec nanašajoč se na vernost — res ni teološko znanstveno utemeljena, pa je toliko bolj delo Sv. Duha, ki v naših srcih z nami kliče: Aba, Oče! in z našim duhom pričuje, da smo božji otroci, če pa otroci, tudi dediči, dediči božji, sodediči pa Kristusovi.

Je zares čudno, da ti moderni po eni strani tako poudarjajo delovanje Sv. Duha v Cerkvi in dušah, po drugi strani pa ga ne odkrivajo v živi zavesti vernikov kot skrito notranje gibalo in navdihovanje njihove vernosti.

Kdo v današnji dobi desakralizacije vsega sveta in življenja in ob posmehovanju in pomilovanju tako imenovanih naprednjakov še prihaja v cerkev k sv. maši in k sv zakramentom, če ne iz globokega verskega prepričanja, da to, kar se godi na oltarju, ni samo neki hokuspokus, temveč resnično, čeprav nevidno srečanje z živim, v nebesih poveličanim Kristusom?

Zakaj si mati tako srčno želi, moli in na tihem dela pokoro, da bi njen sin postal duhovnik, če ne iz najglobljega prepričanja o vrednosti in vzvišenosti sv. maše? In naši očetje, ki se trudijo za krščanskega duha in za krščansko življenje v družini, ne delajo tega zaradi neke stare navade, temveč zato, ker hočejo videti svoje otroke srečne na tem in na drugem svetu.

Ko so naši slovenski možje in fantje med drugo svetovno vojno in po vojni odhajali na morišča, so molili. To pač ni bila folklora ali misticizem, temveč dejanje žive vere in upanja v posmrtno življenje, živa in zavestna soudeležba pri Kristusovem trpljenju. Da tudi naša romanja niso samo folklora, temveč dejanje in izpoved žive vere, se vidi iz tega, kako si romarji prizadevajo predvsem za prejem sv. zakramentov, a zakramenti so višek verskega izživljanja, zlasti sv. Evharistije.

Če pa in kjer se s pobožnostjo združuje neko folklorno veselje nad zvonovi, ponos zaradi lepe cerkve ali uspele verske prireditve, je to samo nujen izraz duhovnočutne človeške narave, ki si v zunanjih dejanjih (zidanju cerkva in kapel, postavljanju znamenj, romanjih, petju, procesijah) daje duška temu, kar čuti v svoji notranjosti, pač na bolj ali manj popoln način“

Tako dr. Bogumil Remec.

Mi ob tem le izražamo želja, da bi mimo Truhlarjeve „triumfalistične folklore“ in preko njegovega „psevdo-misticizma“ slovenski narod ohranil tudi v bodoče vso svojo vernost. In to tako Slovenci v zasužnjeni domovini, kot slovenska skupnost v svobodi. Kajti, dokler bo ta preprosta vernost v srcih slovenskega človeka, dotlej se nam ni bati odpada ne od naroda, ne od Boga.

DJILAS PRIČA

„Tito je takoj po nemškem napadu postavil za cilj, da se komunisti polaste oblasti po nemškem porazu in da preprečijo katerikoli drugi organizaciji ali stranki, da bi prišla na vlado. Djilas pravi, da so se komunisti s tem odrekli prejšnjih načrtov, da bodo delali za demokratsko in narodno revolucijo v sodelovanju z drugimi vsaj v prehodni dobi.“ (McDonald v Times, 9. avg. t. l.)

To je eden od vtisov, ki ga je dobil angleški publicist McDonald, ko je pisal oceno pravkar izišle knjige Milovana Djilasa pod naslovom *Spomini*, II. del. Knjiga je izšla letos avgusta in sicer samo v angleškem prevodu pod naslovom Memoar of a Revolutionary (New York, Brace & Cia.), srbski izvirnik doslej še ni izšel v tisku.

To je drugi del spominov, katerih prvi del je že pred 15 leti izšel pod naslovom *Zemlja brez pravice* (kasteljanski prevod Tierra sin Justicia, Edit. Sudamericana 1958). V tem I. delu opisuje Djilas svoj črnogorski rod ter mladost do konca dijaških let v mestecu Kolašinu do vpisa na beograjsko univerzo. Avtobiografija je pisana v klasični črnogorski nazornosti ter ima tudi veliko leposlovno vrednost, predvsem v črtanju domačih običajev, posebno še vedno žive krvne osvete, katere žrtev je bilo več poglavarjev njegovega rodu.

Novi zvezek Spominov obsega dobo od prihoda na beograjsko univerzo do začetka vojne aprila 1941. Djilasovo vseučiliško delovanje kot komunista in pozneje kot člana CK KPJ, v katerem je spadal v sam vrh nje voditeljev skupno s Titom, Kardeljem in Rankovićem. Zato je tudi te spomine razdelil v dva dela: prvega je naslovil *Idealist*, drugega *Profesionalist*. Djilas riše te idealne komuniste, ki bi dali vse za partijo. Njemu se ni zdelo prav nič čudnega, da se je KP vtikala tudi v njegove čisto privatne zadeve, v njegovo ljubezen. V vsem in z vsem je pripadal partiji in veroval v Stalina. Opisuje komunistično infiltracijo celo v študentskem domu kralja Aleksandra, nerede na univerzi itd., stike s prav tako idealnimi tovariši, s katerimi se je slej ko prej spet sestal po zaporih na Adi Ciganliji, Mitrovici ali Lepoglavi. Le tako je postal naravnost „profesionalen revolucionar“, plačan od Kominterne in določen, da pripravlja revolucijo po načrtih KI. Prizna odkrito, da so bili vsi profesionalni revolucionarji dobro plačani, in sicer on in Ranković po 2000 din mesečno, tik pred vojno pa celo 3000 din, dočim je Tito dobival 6000 din na mesec (str. 339). V to vrsto seveda lahko štejemo tudi Kardelja, Kidriča in morda Leskoška. „Profesionalci“ so torej po pričevanju Djilasa delali kot plačanci za koristi druge države. In kako mi pravimo takim ljudem?

Tudi ta ugotovitev nekdanjega jugoslovanskega komunista (str. 3) je važna.

Prav tako tudi ugotovitev, da komunisti niso imeli nič skupnega z nastankom puča 27. marca 1941. leta. Niti niso vedeli, da se pripravlja. Pač pa so potem skušali zavladati po ulicah, dasi gesla „Bolje rat nego pakt“, po njegovem, niso zamislili komunisti. Zanimalo bo našega zgodovinarja tudi to, da so komunisti imeli še pred vojno zveze z ustaši, kajti vezalo jih je skupno sovraštvo do države. Povezovali so se z vsemi, ki so *razbijali* Jugoslavijo, za katero naj bi se potem „borili“? Tudi to priča Djilas.

Slovenskega zgodovinarja bo zanimala še ugotovitev, da sta bila Tito in Kardelj med to družbo profesionalcev najtesneje povezana med seboj. Kardelj je bil najbližji Titu iz časa emigracije v Moskvi. Bil je politično najbolj zgrajen, izšolan po moskovskih visokih šolah, s širokim znanjem ter je njegovo poznanje Lenina in Stalina bilo kar najbolj sveže (str. 238).

Ta druščina je postavljala Kardelja zelo visoko, skoraj za prvega človeka. Toda Tita je postavila Kominterna in zato je bila za komuniste njegova najvišja ovtoriteta zunaj dvoma. Tudi ves izbor članov CK PKJ je bilo *delo Kominterne*, katere linijo so vsi kar najzvesteje sledili. Tudi v času nemško-sovjetskega prijateljstva.

V splošnem je ta drugi del Spominov važen predvsem za razvoj komunizma v Srbiji, ki je prav po Kardelju posegla tudi v razvoj komunizma med nami v letih pred drugo vojno.

In iz tega zadnjega časa, ki ga Djilas še spominja, je prav zgornji citat, ki ga podaja angleški publicist in iz katerega se vidi, da je KPJ uzurpirala ves protiokupatorski odpor z edinim namenom: priti na oblast. Iz te izjave se vidi, da je bila OF že od vsega početka ustanovljena za dosego komunizacije Slovenije po vojni in to kot sklep CKPJ s Titom, Kardeljem in Djilasom na čelu. Nihče drugi ni smel biti protiokupatorski borec, in če bi bil, bi bil izdajalec. To priča v najnovejši knjigi tudi Djilas. Erik Kovačič v poročilu o tej knjigi pravi: „Zgodovinar bo iz nje lahko ugotovil, da so bili komunisti v Jugoslaviji v resnici Stalinovi agenti, da so se tudi med vojno borili za večji vpliv Sovjetije kakor pa osvoboditev Jugoslavije.“ (Ameriška domovina 24. 8. 73)

O vsem tem nam priča Milovan Djilas, nekoč Titov propagandni „Goebbels“ in o katerem so celo mislili, da bo njegov — naslednik. Pa je postal za Tita to, kar bil za Hitlerja Rausching: njegov resnicoljuben obtoževatelj in zato — *obtoževatelj*.

Ob jubileju „Klica Triglava“..

Londonski emigrantski časopis Klic Triglava praznuje 25-letnico, odkar je začel izhajati v Angliji 15. avgusta 1948. Mi, Svobodna Slovenija, ki je začela nadaljevati svoje medvojno delo nekaj mesecev prej v Argentini, pač vemo, kaj se pravi, izdajati list v emigraciji, s kakšnimi težavami ga ustvarjati in ga morda s še večjimi vzdrževati. Koliko napora in žrtev je bilo treba, da so nekdanji borci kraljeve jugoslovanske vojske v domovini, člani Slovenske armije pod generolom Andrejem — Prezljem, sedaj rudarji v angleških premogovnikih, začeli s skromnim informativnim lističem na par straneh. Iz skromnega ciklostilno razmnoževanega lističa, je Klic Triglava prešel v tiskarno na linotip in zdaj že nekajlet na ofset tisk. Tudi notranje je spremenil svoj značaj, kajti iz inmigracijskega informativnega lističa je postal glasilo Stare pravde, sedaj pa velja za svoboden, na nobeno stranko vezan, in — vsem diskusijam odprt list. Ker poznamo naporno in nehvaležno delo slovenskega časnikarja v emigraciji in znamo ceniti vrednost 25-letnega nenehnega obstanka slovenskega lista med nami, zato — kljub vsem različnim gledanjem, ki se pojavljajo od časa do časa med nami — Klicu Triglava čestitamo k jubileju in mu želimo še nadaljnjega uspeha v pospeševanju svobodnega razpravljanja za demokracijo Slovencev tako v zdomstvu kakor doma, predvsem pa v boju za svobodo v domovini.

Na dan narodne zastave

Dan narodne zastave naj nas dvigne, da bi gledali narodno poslanstvo v čisti ljubezni do vsega, kar nam zastava pomeni. Zastava združuje, zastava gre naprej, zastava vodi. Na naš narodni praznik zbrišimo prah nesloge, needinosti, prepirljivosti in razdvajanja. Opustimo te bolezni emigracije in usmerimo vse svoje moči v skupne cilje! Kjerkoli je prepir, ga opustimo in vsak v svojem področju in delokrogu delajmo dobro. Ne da bi hoteli enoličnost, ne da bi se izogibali koristnemu trenju in tekmi, čiščenju pojmov in neprestanemu iskanju boljših metod dela. Vse to je potrebno in koristno. Vse to prispeva k živahnosti našega delovanja in je dobro. Opustimo pa prepirljivost za prazen nič, ki nam jemlje moči in čas brez koristi!... Mislim, da bi bil že skrajni čas, da se vsi politični emigranti zavemo in se spet zaobljubimo tistim idealom, ki so bili sveti med revolucijo in potem tako zelo da ste pustili dom in izbrali svobodo. Mislim, da je mogoče obeležiti vse nas kot slovenske politične emigrante, ki hočejo svobodno in demokratično urejeno Slovenijo

(Dr. Miha Krek 27. okt. v Bs. Airesu)

EDITORIAL

El único camino

En los últimos tiempos es perceptible en el pueblo argentino, una vocación común de paz y trabajo. La voluntad de llevar adelante la reconstrucción nacional se manifiesta en todos los órdenes de la vida nacional y en todos los sectores.

Pocas veces en la historia del país, se han dado tales características, tendientes a aunar esfuerzos aún por encima de intereses y banderías políticas. Los partidos llamados "de oposición", son en la actualidad realmente colaboradores del trabajo, emprendido por el sector mayoritario, en nombre de todo el país.

Pero hay algo, que no encaja en este contexto. Hay grupos, que todavía no han comprendido la hora actual de la Argentina. Son elementos, que han echado manos a las armas en el pasado, y que no quieren abandonar ese camino. Así vemos, que en un ambiente de trabajo mancomunado, aparecen signos de prepotencia, de violencia, de querer ir, con la fuerza, contra la voluntad popular.

A esos grupos debe enfrentar el gobierno con todas sus fuerzas. Sean del signo que sean y profesen el credo político que profesen. Para que todos comprendan, de una vez por todas, que el único camino hacia la verdadera reconstrucción nacional, es el camino de la paz y el trabajo.

Slovenski škofje tudi spregovorili

PROTI „KLERIKALIZMU“ ZVEZE KOMUNISTOV

V zadnji številki našega lista smo obširneje poročali o debati in predlogih, ki ji stavijo glede nove ustave in članov, ki v njej govore o dejavnosti verskih skupnosti, razni katoliški krogi in posebej konferenca jugoslovanskih škofov. Ob tej priliki smo tudi izrazili dvom, da bi ti predlogi bili resnično upoštevani, še manj pa v praksi spoštovani.

Kmalu po tem, ko se je zbrala v Zagrebu Jugoslovanska konferenca, se je sestala tudi konferenca slovenskih škofov, ki so posebej preučili ustavni osnutek SR Slovenije. Po tem študiju so tudi poslali komisiji za pripravo republiške ustave pri Skupščini SRS svoj prispevek — pripombe in dopolnila, ki zadevajo posamezne člene.

Legalno se škofje v svojih zahtevah opirajo na sedaj veljavno ustavo, ki je v nekaterih ozirih manj protiverska, na mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je podpisala tudi Jugoslavija, in na beograjski protokol, ki sta ga podpisali Jugoslavija in Sveti sedež.

ZAHTEVA SVOBODE

Dopolnilo so škofje najprej zahtevali k členu 192, ki se glasi: „Občani so enaki v pravicah in dolžnostih ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, veroizpoved, *prepričanje*, izobrazbo ali družbeni položaj.“ (Kurzivno tiskan tekst je dopolnilo škofov).

Prav tako naj se člen 208 glasi: „Protiustavno in kaznivo je kakršnokoli propagiranje in izvajanje nacionalne neenakopravnosti kot tudi kakršnokoli razpihovanje nacionalnega, rasnega, verskega *ali protiverskega in svetovnonazorskega* sovraštva ali nestrpnosti.“ Kajti, kot utemeljujejo škofje, „pri nas se javlja včasih tudi protiversko in svetovnonazorsko sovraštvo in nestrpnost.“

Najbolj osporavan je člen 222, ki najdlje določa delovanje verskih skupnosti. K njegovemu prvemu odstavku zahtevajo škofje obširno dopolnilo, tako da bi se glasil: „Izpovedovanje vere je svobodno in je človekova zasebna stvar. *Vsakdo ima pravico do svobode vesti in veroizpovedi. S to pravico sta mišljeni prosto izpovedovanje vere ali prepričanja posamič ali skupaj z drugimi, tako javno kot zasebno z bogoslužjem, verskimi obredi ali veroukom.*“ Škofje utemeljujejo: „Nova ustava obširno določa samoupravne pravice delovnega ljudstva na ekonomskem področju. Zato je prav, da bolj natančno določi svobodno izpovedovanje vere, da bi ne prihajalo do nesporazuma.“

K tretjem odstavku istega člena zahtevajo spremebo, tako da sme Cerkev ustanavljati verske šole ne „samo“ za duhovnike, marveč *„za vzgojo duhovnikov in pripravnikov za druge verske službe.“*

Posebej zanimiv je četrti odstavek 222 člena, prav kakor tudi dopolnilo, ki ga zahtevajo škofje: „Protiustavna je zloraba vere in verskih dejavnosti v politične namene. *Prav tako je protiustavno vsako nezakonito omejevanje verske svobode in izpovedovanje vere. Prav tako je protiustavno upoštevati versko pripadnost ali nepripadnost pri ocenjevanju pogojev za katerokoli delovno mesto ali funkcijo v družbi.*“ To dopolnilo je potrebno, kajti, „dogajajo se primeri, da prosvetnemu delavcu odrekajo pravico javno se udeleževati verskih obredov. Vernemu državljanu je treba ustavno zagotoviti pravico javno izpovedovati vero in je treba ustavno pre-

(Dalje na 2. str.)

NOVO PREMIRJE NA BLIŽNJEM VZHODU

PORAZ ARBCEV IN MOSKVE

Medtem, ko se je Izraelcem posrečilo ustaviti sirijsko ofenzivo odn. so jo sprevrgli v svojo ofenzivo in se Damasku približali na 30 kilometrov ter se tam ukopali, pa je izraelska vojska bojevala več velikih tankovskih in letalskih bitk na sinajski fronti in vzdolž sueškega prekopa. Toda tudi na tem področju se je vojna sreča obrnila v prid Izraelu, zlasti ko so večje izraelske enote potisnile Egipčane nazaj do sueškega prekopa, jih nato pognale čez in ga še same prekoračile, tako da so se prvi izraelski oddelki znašli 70 kilometrov pred Kairom.

Vojaška poročila iz Kaira in Damaska so bila močno pretirana, ko so strokovnjaki ugotovili, da so Arabci po teh poročilih sestrelili Izraelcem več letal, kakor pa jh je Izrael sploh imel. Tudi število tankov, ki naj bi jih uničili Izraelcem, je seglo v količine, ki so potrjevale orientalsko domišljijo kairskega vojaškega vodstva, ki je sprta s stvarnostjo. V zraku je Izrael doživljal izgube, dokler se izraelski piloti niso prlvadili ravnati z instrumenti, s katerimi so začeli spretno odbijati sovjetske protiletalske rakete, s katerimi so jih obstreljevali Egipčani. Ko pa se je Izraelu posrečilo uničiti Egipčanom še radarsko mrežo na zahodni strani sueškega prekopa, se je izraelskemu letalstvu egipčansko nebo odprlo skoro brez zaprek ter so konec minulega tedna praktično obvladali zračni prostor nad Bližnjim vzhodom.

Opazovalcem vojaškega razvoja je kmalu postalo očividno, da gre velesilam, tako ZDA kakor ZSSR, poleg drugih poskušanj tudi za poskušanje najmodernejšega orožja. Pravi politični in vojaški sadizem je bil razviden iz dejstva, da so se na ciprskem letališču v Nikosiji srečavala ameriška in sovjetska prevozna letala, od kader so nato nadaljevala polete, naložena z orožjem, vsaka v svojo smer: ameriška v Izrael, sovjetska v Egipt in Sirijo. Prav tako v vzhodnem Sredozemlju druga ob drugi plujeta ameriška in sovjetska mornarica, vsaka tudi s svojimi podmornicami, ne da bi se druga druge dotaknili, temveč vsaka varuje svojega zaveznika, poskusnega kunca tudi za orožje Seveda so bili Arabci tisti, ki so ta spopad sprožili.

Ker pa je Arabcem začela bojna sreča pešati, odnosno je postajalo kazno, da se more sprevreči v podoben poraz, kakor leta 1967, je Kremelj poslal Kosygina v Kairo, da je pojasnil egipčanskemu s stvarnostjo sprtemu diktatorju Sadatu, da mu bo ustavil nadaljnje pošiljke orožja, če ne bo pripravljen sesti za zeleno mizo z Izraelci. Egipt in Sirija sta namreč izgubila količine sovjetskega orožja, ki jih Moskva zelo nerada nadomestuje takim vojakom v roke, kakor so Arabci.

Jugoslovanski komunistični diktator Tito, zvest svoji vlogi moskovskega zaveznika, je „ponudil“ svojo „posredovalno vlogo“, kot da bi bil nevtralen. pod krinko tkim. nevezanosti ter je bila tudi Titova agencija Tanjug tista, ki ji je Kremelj zaupal v objavo svoj „mirovni“ načrt za Bližnji vzhod. Tanjug je seveda poročal, kakor da je izvedel zanj „iz zaupnih virov.“

Moskva je po Tanjugu predlagala. naj bi se Izrael umaknil za meje iz leta 1967, česar pa Izrael zaenkrat, po izjavah obrambnega ministra Dayana, ne namerava storiti. Dayan je tudi izjavil, da je pripravljen na premirje: 1) če ostanejo vsi na položajih, kakor jih imajo v tem trenutku ali 2) če se vsi umaknejo na položaje, kakor so bili pred začetkom sedanjih sovražnosti. Nato pa bi se začeli razgovarjati o miru.

Izrael je objavil, da ga vojna vsako uro stane 11 milijonov dolarjev, to pa zato, da bi dobil čim več pomoči širom sveta za vzdrževanje vojske. Arabci svojih stroškov niso objavili, ker jim Sovjeti ne dovolijo.

Nekatere arabske države so za deset odstotkov znižale petrolejsko proizvodnjo in ustavile izvoz petroleja predvsem ZDA, iz protesta zaradi njihove pomoči Izraelu. Ker bližnjevzhodni petrolej krije komaj 6% ameriških potreb — 94% svojih potreb ZDA krijejo iz lastne proizvodnje in z uvozom iz Venezuele in Indonezije — v Washingtonu zaradi teh arabskih ukrepov niso vznemirjeni. Vedo, da gre Arabcem v prvi vrsti za dolarje in da bodo zato kmalu vzpostavili polno obratovanje petrolejskih naprav.

Po drugi strani pa večino arabskega petroleja, ki ga uvaža Zahodna Evropa, prevažajo ameriški petrolejski tankerji. Vsak tanker pa, ko odpljuje naložen s petrolejem, lahko potem zavije tudi proti ZDA, če bi bilo treba. Zahodna Evropa skupno z ZDA pa ima za skrajno silo, če bi Arabci ponoreli in bi ji skušali ustaviti petrolejske dobave, pripravljeno vojaško zasedbo celotnega področja s padalci, tudi če tvega vojni spopad z ZSSR. Brez petroleja zahodna civilizacija trenutno ne more obstati, na Zahodu pa so prepričani, da ji tudi v Moskvi ne v Pekingu ne želijo propada, ker se prav sedaj v svoji marksistični revščini in zaostalosti samo okoriščajo z njo.

SLOVENSKI ŠKOFJE TUDI SPREGOVORILI

(Sledi s 1. str.)

prečiti poskuse nekaterih, ki občanom to pravico odrekajo.“

Dalje se škofje zavzemajo za točnejše določilo glede „lastninske pravice na nepremičninah, ki jo ima Cerkev. K členu 226 ustavnega načrta, ki govori o pravicah staršev, pa zahtevajo dopolnilni odstavek: *„Starši imajo pravico, da svojim otrokom zagotovijo tisto svetovnonazorsko, oziroma versko in moralno izobrazbo, ki je v skladu z njihovim prepričanjem.“*

JE MOGOČA ENAKOPRAVNOST?

Škofovski dokument, katerega so podpisali vsi slovenski pastirji (nadškof Pogačnik, ter škofje Držečnik, Jenko, Lenič in Grmić) konča s temi besedami: „Nova ustava naj zagotovi pravo enakost in popolno enakopravnost vseh občanov, vernih in nevernih. Tako bo utrdila enotnost delovnih ljudi naše samoupravne socialistične družbe. Zato, upamo, da bodo odločujoči organi upoštevali naše predloge.“

Francoski marksist Garaudy, ki se bori za razgovor med kristjani in marksisti, smatra vsako povezovanje politike z določenim svetovnim nazorom (tudi marksističnim) za klerikalizem. Nanj se je oprl Franc Perko, ko je ocenjeval (Znamenja, julij-avgust; Družina, 12. avgusta) vlogo Zveze komunistov, izraženo v bodoči ustavi. Takole je zapisal:

„Vloga Zveze komunistov je v temeljnih načelih ustave posebej naglašena. Ker ni Zveza komunistov vsem dostopna in ker so verni zaradi verskega prepričanja že naprej iz nje izključeni, so ti v neenakem položaju. ZK zastopa kot politična sila določen svetovni nazor in ga druži z določeno politiko.“

Enakopravnost torej ni stvar le tistih članov, ki govore o verski svobodi. Neenakopravnost se bistveno izraža ravno v tem, da je v celotni ustavi izražena vodilna vloga Zveze komunistov, pred vsemi drugimi organizacijami, skupinami, sektorji, ali sploh državljani, ki izpovedujejo kak drug svetovni nazor. Ali je v takem položaju, kljub dopolnjenim členom, mogoče govoriti o enakopravnosti?

Mednarodni teden

LETOŠNJO NOBELOVO mirovno nagrado so v Oslu podarili sedanjemu severnoameriškemu zunanjemu ministru Henryju Kissingerju ter članu severnovietnamskega komunističnega politbiroja Le Duc Thoju, ker da sta *največ* pripomogla miru v Vietnamu. Izbira nagrajencev je zaprepastila ves svet, ker Kissinger in Le Duc Tho nista za mir v Vietnamu delala po svoji iniciativi, temveč po ukazu svojih vlad, ki pa sta tudi zasledovali vsaka svoje posebne cilje in mir v Vietnamu ni posebej vplival na splošen svetovni mir, kakor je spet dokazala nova vojna na Bližnjem vzhodu.

V TURČIJI je na predsedniških volitvah zmagal šef ljudske republikanske stranke Bulent Ecevit ter se je s tem Turčija politično odklonila od konservativcev bivšega predsednika Demirela. Ecevit hodi po stopinjah turškega narodnega buditelja Kemala Ataturka.

NA ALASKI bodo v kratkem začeli graditi 1200 kilometrov dolg naftovod, po katerem bodo prevažali črno zlato iz notranjosti polotoka do tihomorske obale. Zgraditev naftovoda bo stala 4000 milijonov dolarjev, toda kongres je predlog izglasoval, ker se hočejo ZDA čim prej osvoboditi petrolejske odvisnosti od Arabcev.

V PUERTO RICO je umrl 96-letni Pablo Casals, svetovno znani čelist. Trmoglavo je vse življenje propagiral proti španskemu gralu. Francu in njegovemu režimu ter se tudi ni hotel vrniti v Španijo.

V takih okoliščinah in ker je Egipčanom in Sirijcem trša predla, Moskva ni več imela druge izbire, da ne bi še bolj trpel njen in njenih arabskih zaveznikov prestiž, da so iz Kremlja poslali v Kairo Kosygina, ki je egipčanskemu diktatorju dopovedal, da bodo pošiljke orožja iz ZSSR ustavljene, ker mora pristati na premirje. Istočasno se je Brežnjem ponižal in prosil Washington, naj pošlje v Moskvo Kisingerja na razgovore o premirju. a je takoj priletel, ker tudi Washingtonu godi mir na Bližnjem vzhodu. Ves svet je prisostvoval konferenci v Kremlju, kjer se je moral Brežnjev ponižati tako daleč, da je sedel nasproti, ne svojemu vrstniku po rangu npr. predsedniku Nixonu, temveč le njegovemu zunanjemu ministru Kissingerju, ki je povrhu še Jud. Toda, Kremlju so prve njegove koristi, ne koristi njegovih zaveznikov, kakor je v zgodovini že tolikokrat dokazal.

Kakor sta Brežnjev in Kissinger, ki je delal po Nixonovih navodilih, sklenila, tako se je zgodilo: Egipt in Izrael sta ustavila sovražnosti in „pristala“ na poziv na premirje, ki ga je, spet po ukazu iz Washingtona in Moskve, Varnostni svet ZN enoglasno odobril. Sirija in Irak sta še ostala trmoglava, toda ker ne bosta dobivala novih sovjetskih pošiljk orožja, bo tudi na severni fronti na golanskih višavah, kjer so Izraelci zavzeli tudi goro Hermon, ki obvlada pokrajino tja do Damaska, boj hitro ustavljen.

Smrt hrv. učenjaka fra. dr. Dominika Mandića

23. septembra je umrl v Chikagu v 83. letu življenja hrvatski frančiškan fra *dr. Dominik Mandić*, velik hrvatski socialni in kulturni delavec ter njihov največji zdomski zgodovinar, pa tudi za Slovence velika osebnost, kateri moramo biti za marsikaj hvaležni. Kdo se ne spomni iz Rima postavnega, močnega frančiškana, ki je hodil na Via dei Colli, sodeloval mnogo s Slovenskim socialnim odborom, ki mu je predsedoval dr. M Krek, ter je mnogemu slovenskemu beguncu pomagal ilegalno iz Evrope v široki svet? Tudi v Argentino. Tedaj je bil p. Mandić generalni ekonom frančiškanskega reda ter je zidal veličastno novo katedralo frančiškanskega reda na vzpetini Gelsomino, ki so jo okrasili tudi hrvaški umetniki (Meštrović, Kljaković, itd.)

Bil je rojen Hercegovec, postal redovnik in deloval na različnih področjih. Vodil je svoj čas gibanje proti analfabetizmu, sezidal frančiškansko gimnazijo na Širokem Briegu, ki so jo pozneje požgali partizani in njene profesorje poklali. Ob prevratu 1918 je bil poslanec začasnega parlamenta v Beogradu (na listi Pučke stranke), predsednik sadilcev tobaka v Hercegovini itd. Med vojno je vse svoje sile zastavil za pomoč hrvatskim, pa tudi slovenskim beguncem. Po l. 1951 se je prelil v Chikago, kjer je razvil izredno plodno in pomembno znanstveno delo, predvsem za zgodovino Bosne in Hercegovine.

Z gradivom iz Vatikana in ameriških knjižnic, je odkrival nove poglede v staro hrvaško kulturo in postavljal nove hipoteze o hrvaškem izvoru glagolice, o obstoju literature pred sedaj znanimi početki, o hrvatstvu Hercegovine, o hrvatstvu bogumilov in muslimanov, itd. itd. Zadnje čase je predvsem zgodovinsko utemeljeval poseben ločen razvoj hrvaškega in srbskega naroda. Bil je gotovo najpomembnejši hrvaški zgodovinar v zdomstvu, neutrudljiv raziskovalec in postavljavec novih trditev, ki bodo spremenila v marsičem hrvaško zgodovino, če bodo obveljale. Zanimivo je da je istega dne umrl v Rimu tudi jezuitski pater dr. Sakač, prav tako hrvaški zgodovinar svetovnega slovesa, ki je bil ustanovitelj teorije o iranskem poreklu Hrvatov.

P. dr. Dominik Mandić bo imel med slovenskimi begunci lep spomin.

„Ne prizadevaj si, da bi še bolj potemnil svoje temne dni! Bog jih ne potemnuje, temveč rajši razsvetljuje...“

Sv. Avguštin, In Psal. 138,15

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Ni prvič v Argentini, da se politično pričakovanje suče okoli ustanove, ki direktno nima nič opraviti s politiko. Vendar ni prikrito zanimanje, ki ga opazovalci tekom tega tedna kažejo prav na zasedanju argentinske škofovske konference, ki se kot tradicionalno razvija v domu duhovnih vaj v San Miguelu. In škofovska izjava, naj bo še tako nepolitična, bo predmet neutrudne analize s strani „politikologov“ Zakaj?

Tudi površnemu opazovalcu ni ostalo prikrito, da si sedanja vlada z generalom Peronom na čelu, zelo želi mirnih odnosov do Cerkve. To je prišlo do izraza tudi ob prevzemu oblasti. Tedaj so bili na slavnosti prisotni najvišji cerkveni dostojanstveniki, med njimi kardinala Caggiano in Primatesta ter buenosaireški koadjutor nadškof Aramburu, pa seveda nuncij nadškof Zanini. Pozornost pritegajo tudi nekatere izmed snovi, ki jih konferenca obravnava; saj poleg izključno verskih (Sveto leto, kateheza itd.) škofje preučujejo tudi položaj verske vzgoje (verskih privatnih šol) in družine.

Prav ob problemu vzgoje ne smemo pozabiti na razne zakonske osnutke o reglamentaciji delovanja privatnih (verskih in neverskih) šol. Ti osnutki, delno sprejeti v nekaterih provincijskih, pa tudi državnem parlamentu, v nekaterih primerih ranijo interese privatnih šol, in po mnenju določenih katoliških krogov postavljajo v nevarnost svobodo vzgoje. Po drugi strani pa, kar se tiče družine, sta vložena v zveznem parlamentu (v zadevni komisiji poslanske zobrnice) dva osnutka o zakonu razporoke. Ti dve sta trenutno najtežji sporni točki med „ljudsko vlado“ in katoliško Cerkvijo. Vendar, tako napovedujejo resni opazovalci, ni nevarnosti kakega konflikta. Škofje se bodo zadržali bolj na verski plati problema, država pa bo vsaj za nekaj časa še zavlačevala razplet obeh problemov v parlamentih.

Prav enako zanimanje pa je vzbudilo tudi urejevanje glavnega tajništva predsedništva. Kot smo že poročali, je bil na to mesto imenovan Perónov zaupnik dr. Solano Lima, bivši podpredsednik. Njemu je podrejen podtajnik (imenovan je bil dr. Francisco José Figuerola. Delo pa je razdeljeno na štiri nižja podtajništva, in sicer politično, mladinsko, sindikalno in vojaško. Ta tajništva se ukvarjajo s perečimi problemi svojih področij, s strani koordinacije. Celotna struktura pa je odvisna direktno od predsednika Peróna samega.

Medtem ko so ostala tri tajništva do trenutka, ko to pišemo, še nezasedena, pa ima politično tajništvo že svojega naslovnika. Je to mladi poročnik Julián Licastro, ki je leta 1960 dovršil višjo vojaško šolo in ob promociji bil najboljši svojega letnika ter zastavonoša. Pozneje je bil zaradi svojega političnega prepričanja (peronizem) odslovljen iz aktivne službe in še pozneje večkrat vojaško sojen. Pred Perónovim povratkom je ustvaril „Taktično peronistično poveljstvo“. Pozneje ga je Perón imenoval za pomožnega kandidata za predsednika države (za primer, če bi dr. Cámpora imel težave s tedanjo Lanussejevo vlado). Licastro se je tudi večkrat spuščal na ideološko polje ter je znan tudi po razpravah o „narodnem socializmu“, kjer se njegova stališča precej razlikujejo od stališč dr. Solano Lima.

Licastrovo imenovanje kaže, da hoče Perón obdržati v peronizmu neko ravnatežje. Le bodoči razvoj bo dokazal, če je to ravnotežje „za vsako ceno“. Mislimo, da ne. Vezanje notranjih razkrpanih delov je težavno in je včasih potreben oster poseg. Tudi takih pa je general Perón že navajen, seveda, kot on rad reče „vse ob svojem času in harmonično“.

ČILE BREZ POLITIČNIH STRANK

Čilska vlada je z dekretom prepovedala sleherno politično delovanje v državi in objavila, da morajo politične stranke, skupine, gibanja in frakcije do nadaljnjega politično mirovati.

Vlada v dekretu strank ne našteva imenoma, prizadete pa so tudi krščansko-demokratska stranka, levičarski radikali, radikalna demokracija, nacionaldemokrati in narodna stranka. Te stranke so tvorile opozicijo marksističnemu Allendeju, ki ga je vojaška vlada zrušila 11. septembra t. l.

Dejansko je vlada ustavila vsa politično dejavnost v državi že takoj po udaru, kakor je tudi ustavila delovanje kongresu in postavila izven zakona vse skrajne levičarske marksistične skupine. S posebnim dekretom je vlada prepovedala tudi sleherno marksistično propagando ter razpustila vse marksistične in druge levičarske stranke, ki so sestavljale Allendejevo koalicijo.

„ČLANICE ODKRITO KRŠIJO LISTINO OZN“

Na zasedanju Združenih narodov v New Yorku je 27. septembra imel dolg govor tudi jugoslovaski zunanji minister Miloš Minič. Seveda ni mogel mirno mimo dogodkov v Čilu, zahteval je, naj Kambodžo predstavlja Sihanuk in OZN naj podpre vsa osvobodilna gibanja, seveda, če jih vodijo komunisti. Potem pa je povedal, da „nekatere države odkrito kršijo ustanovno listino OZN“. človečanskih pravic se seveda ni dotaknil, ker bi sicer moral med države, ki ne izpoljnjujejo obveznosti zajamčenih v deklaraciji, imenovati tudi Titovo Jugoslavijo.

Vekoslav Janko — umrl

Slovenci, ki imamo v svetu možnost, da sledimo kulturnemu ustvarjanju velikih narodov, se lahko samozavestno spomnimo, da smo imeli v domovini med obema svetovnima vojnama kulturne ustanove, ki niso prav nič zaostajale za temi, ki jih vidimo v svetu. Med te spada gotovo ljubljanska opera. Bila je na taki višini, da bi bila v ponos velikim narodom, ki razpolagajo z drugačnimi materialnimi možnostmi kakor jih je imel slovenski narod. V spomin nam prihajajo imena slovenskih dirigentov Mirko Polič, Ivan Brezovšek, Niko Stritof, Anton Neffat, Danilo Švara, Demeter Žebre. Poleg teh imena pevcev, sopranistinj Pavle Lovšetove, Zlate Giungienac, Heybalove Valerije, altistk Vilme Thyerrijeve in Franje Golobove, tenoristov Rijavca, Šimenca, Dermote, Gostiča, Francla, baritonistov Levarja. Primožiča, Janka, basistov Križaja, Beteta, Marjana Rusa in mnogo drugih.

Vse to nam je ponovno stopilo pred oči, ko smo brali, da je 30. septembra umrl v Ljubljani 75 let star baritonist Vekoslav Janko, eden tistih slovenskih umetnikov, ki so pripomogli, da je slovenska operna umetnost dosegla tako višino.

Janko se je rodil 17. maja 1899 v Rušah. Mladega Vekoslava je za gledališče odkril režiser Hinko Nučič. V sezoni 1919/20 ga je najprej angažiral v mariborski drami. Ko pa je pokazal svoje glasovne talente, je bil v sezoni 1924/25 kot visok lirski bariton sprejet med soliste ljubljanske opere. Tu se je najprej posvetil študiju opernega petja in ga zaključil pri prof. Juliju Betettu. Vsporedno s študijem je prevzemal vedno večje vloge v Operi. Razvijal se je tako hitro, da skoro ni bilo dne, da ne bi poslušali na odru Janka v najraznovrstnejših baritonskih nastopih.

Iz množice njegovih kreacij naj navedemo le njegove najvidnejše, med katerimi je bil zlasti odličen in prodoren kot Figaro v Seviljskem brivcu, pa grof Luna v Trubadurju, Renato v Plesu v maskah, Valentin v Faustu, oče Germont v Traviati, Igor v Knezu Igorju, grof Almaviva v Figarovi svatbi, Švanda v Weinbergerjevi operi Švanda dudak, Johnny v Krenekovi Jonny svira, mlinar Sima u Eru pa še: Amonasro, Onjegin, Schicchi, Escamillo, Telramund itn. Kot dober igralec je med vojnama tudi veliko nastopal v opereti, od koder je ostal najbolj v spominu kot originalni in neposnemljivi Penižek v Grofici Marici. Vrsta vseh njegovih številnih odrskih podob pa ostaja danes skorajda že nepregledna, saj je odpel največje število vlog na slovenskem odru.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Koncertna sezona Slovenske filharmonije se je pričela z nastopom simfoničnega orkestra pod taktirko dirigenta Oskarja Danona. Koncert, ki je bil 28. septembra, pa ni zadovoljil kritikov, predvsem zaradi sestave programa, ki je obsegal Škerlovo 4. simfonijo (Abbreviata), Beethovnov 3. klavirski koncert in Dvoržakovo 7. simfonijo v D-molu. Kot solistka je nastopila pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova.

CELJE — Slovensko gledališče je uprizorilo — krstna predstava — „pesniško igro" Vena Tauferja „Prometej ali Tema v zenici sonca". To delo je Taufer napisal že leta 1964; uprizorites je nakazala nove pribleme, ki spremljajo takoimenovane pesniške igre in dramsko igro. Kritika je zapisala, da je tema bila jasna in dosledno speljana do konca, igra sama pa je bila malone od začetka do konca nejasna.

LJUBLJANA — Po štirih letih premišljevanja glede kraja postavitve in financiranja gradnje ekonomske fakultete so se odločili, da bo novo poslopje za Bežigradom. Nova fakulteta bo stala poleg fakultete za sociologijo, politologijo in novinarstvo. Dela so začeli s položitvijo temeljnega kamna 9. oktobra. Načrte je pripravil doc. inž. arh. Jože Koželj, stroški so preračunani na 84 milijonov dinarjev po kupni vrednosti dinarja v lanskem novembru. Tako je jasno, da bodo do konca leta 1975, ko naj bi bila stavba dokončana, še precej narasli. Kredite je dalo tudi 64 slovenskih podjetij, vlada pa bo po letu 1975 tem podjetjem začela odplačevati v obliki anuitet.

LJUBLJANA — Po dolgih mesecih suše, ki je poleg drugih nevšečnosti prinesla hudo energetsko krizo, je v drugi polovici septembra začelo deževati. Dežja pa je padlo preveč: Po vsej Sloveniji je prišlo do precejšnjih poplav. Konec septembra so vode odtekle s poplavljenih področij v ljubljanski, domžalski, grosupeljski, vrhniški, ribniški in kočevski občini. Ljubljansko Barje je še bilo pod vodo 30. septembra, v struški dolini pa so morali evakuirati 31 družin. Poplave so bile tudi v Mislinjski dolini, v Trbovljah, Zagorju na Gorenjskem in drugod. Soča je nevarno narasla; grozila je tudi Mura, da bo preplavila polja. Hudo deževje je povzročilo neprijetnosti še vinogradnikom, ki so se že pripravljali na trgatev. Če bi deževalo še nekaj dni, pa bi začelo grozdje gniti, tako na Primorskem kakor v štajerskih vinogradih. Na Gorenjskem pa je zapadel 27. septembra do višine 1700 m po dežju še prvi sneg.

MARIBOR — Predsednica sindikata mariborske tekstilne tovarne Vilma Petek je od leta 1969 naprej iznašla poseben način za pridobivanje denarja za svoj račun. Omislila si je potrdilo za mesečno odtegovanje od delavskih plač na račun odplačila za tekstilne izdelke podjetja Zora in in ogoljufala delavce za 10.055 din.

LJUBLJANA — Pomanjkanje loja in maščob je povzročilo, da je zadnje mescece manjkalo pralnega mila v trgovinah. Sedaj so tovarne spet pričele izdelovati pralno milo, ker so dovolili uvoz loja; da bi pa mila le ne manjkalo več, bodo pralno milo tudi uvozili. Humoristi pravijo, da je to zelo potrebno, ker je pranje „umazanega perila zelo potrebno."

MURSKA SOBOTA. — Na Goričkem v soboski občini je prišlo do majhne epidemije pasje stekline, ki pa jo prenašajo — lisice. V začetku septembra se je v Šalovcih znašla na kmečkem dvorišču lisica, ki je niso mogli pregnati. Za nameček je ugriznila gospodarja, šolarja in še domačega psa. Zato so na pomoč poklicali lovce, ki so lisico ubili. Pri pregledu se je izkazalo, da je bila lisica okužena s steklino. Kmalu za tem so ubili še več lisic, ki so tudi bile stekle. Zato so uvedli obvezno privezovanje psov, ki lahko prenašajo steklino zaradi ugrizov steklih lisic, čeprav so cepljeni in sami imuni proti steklini. Te bolezni ni bilo v Sloveniji že 22 let; pravijo, da je možen vdor te bolezni iz Madžarske, Avstrije, Bosne in Hrvatske, pa tudi iz Italije.

UMRLI SO OD 24. 9. DO 29. 9. 73:
LJUBLJANA — Vinko Ozimek, up. šofer, 44, utonil v Savi; s. M. Lucija — Ana Vrtačič, uršulinka; Ferdinand Tancik, v. kustos Narodnega muzeja; Marija Šubašič r. Okroglič; Jakob Bajt, up. železn., 82; Stane Sever, up. prof.; Franc Lukežič; Silvester Končina; Ema Rožanc r. Boegell, 90; Janez Tomc; Marija Pregarc r. Ukmar; Rudolf Saksida, 86; Franci Lazar, up. pravnik; Ivana Černe; Maks Kranjc; Marija Pribošič r. Tekavec.

RAZNI KRAJI — Marjeta Weiss, Vojna vas; Klementina Repar r. Trnat, Jama; Jože Grabnar, Vrbanovčev, Motnik; Tinca Lipovšek r. Zalokar, Sevnica; Marija Klun r. Prelesnik — Jakleva mama —, Gorenja vas pri Ribnici; Angela Serec, 62, Vratnja vas; Jože Pepelnik, 43, Ješenca; Vinko Šivavec, 78, up. župnik, Ponikva pri Žalcu; Milka Koler r. Erjavec, 72, Ribnica; Jože Weingerl, Celje; Marija Lašič r. Meden, Kranj; Veronika Jager r. Demšar, Žiri; Tone Oblak, prof. Dravlje—Ljubljana; Dragica Vodeb r. Šmid, Škofja Loka; Tomo Svetina, up. trgovec, Šmartno pod Šmarno goro; Janez Medič, 85, Nadgorica; Franc Kavzar, Hrastnik; Alojzij Prostor, up. obrtnik, 80, Srednja vas; Alojz Stine, pesnik in upok. PTT, Novo mesto; Franc Erčulj, Stična; Angela Rupar, Zagorje ob Savi; Dominik Poženel, Šoštanj; Franc Trlep, Zajčev oče, Orlaka; Ivana Golmajer, r. Kokalj, 84, Kovor; Jože Mohar, Volavlje; Vinko Mur, Pongrac pri Križah; Tone Koščak, Trebnje; Agata Glavač, 77, Sevnica, železn. nesreča; Jože Brečeljnik, 72, up., Logar, Dravlje—Ljubljana; Zvonko Nunčič, 50, Krško; Edvard Šmit, up. pilot; Albin Vidmar, Črna vas pri Ljubljani.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne vesti

Družinska sreča. V družini Marijana Jesenovca in gospe Janike rojene Potočnik se je rodil sinček Matjaž. Srečnim staršem naše čestitke!

Krst. V soboto, 20. oktobra, je bila krščena v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejía Andreja Rinaldo, hči Janeza in Marije roj. Medved. Botra sta bila Helena Medved in Pavle Čibej. Čestitamo!

Poroka. Poročila sta se 20. oktobra v cerkvi Marije Pomočnice Maks Brumec in gdč. Helena Opeka. Priči sta bili ženinu njegova mati ga. Ljudmila Brumec, nevesti pa njen oče Alojzij Opeka. Poročil ju je med poročno mašo delegat msgr. Anton Orehar. Novoporočencema naše čestitke.

BARILOČE

20. slovenske smučarske tekme

14. oktobra je bil lep spomladanski skoraj poletni dan. Sonce je kar goltalo sneg po katedraskih smučiščih in ga spreminjalo v belo kašo. Seveda je bil razgled iz vlečnic na jezera, gozdove in zasnežene vrhove nepopisen.

Ob takem bleščečem vremenu so slovenski planinci v Bariločah opravili svoje dvajsete smučarske tekme za prehodni pokal, ki nosi ime pokojnega Jožeta Polegka in ki ga je daroval prav tako pokojni Jože Musar.

Vaš dopisnik prav rad prizna, da si pred dvaindvajsetimi leti ob prvih tekmah v gorah Nireca, kjer so za zabavo tekmovli samo taki člani SPD, ki so se komaj dobro držali na smučkah, še davno ni predstavljal, da bo ta športni praznik tako dolgo živel. Marsikaj se je v četrt stoletja preživelo, a slovenske smučarske tekme so ostale in smo jih samo dvakrat opustili, v dobi ko se je starejša generacija zredčila na nekatere veterane, najmlajši pa še niso nataknili „dilc". A zdaj je prav ta najmlajši rod v rasti in zanosu, tako da je lepi dan zbral petindvajset tekmovalcev in med njimi so iskali poti skozi palice samo tri starine. Še nekaj več mladine bi imeli, da niso prav te dni bariločani tekmovali v Esquelu. Prav tako pogrešamo tri fante, ki so na šolanju v Buenos Airesu.

Organizacijo tekem je imel v rokah — kot se razume — Dinko Bertoncelj, pomagali so mu starejši gospodje, ki so smučke že spravili v kot kot npr. Ivan Arnšek, Jožko Simčič, Blaž Razinger in Milan Godec. Sodeloval je tudi profesionalec Janko Grzetič, ki smo ga pogrešali na startu, saj bi moral tudi on teči, da bi mladina lahko primerjala časovno razliko z njim.

Rezultati 20. slovenskih smučarskih tekem so naslednji.

Na prvem mestu sta se znašla dva fanta z istim časom: Janez Flere (ml.) in Saša Černigoj sta zabeležila 25". Sledijo: 3) Marko Jerman 25"9, 4) Matjaž Jerman 26"3, 5) Edgard Godec 28"3, 6) Klemen Arko 28"8, 7) Tonček Arko 29"1, 8) Luis Černigoj 29"6, 9) Grega Arko 31"7. 10) Rihard Godec 32"4, 12) Lojze Grzetič 32"7, 13) Romana Bertoncelj 34", 14) Janez Drajzibner 36"1, 15) Katica Arnšek 36"5, 16) Nevenka Jerman 39"2, 17) Mirica Razinger in Anica Arnšek 41"7, 19) Bogdan Bertoncelj 42", 20) Viktor Simčič 42"8. 21) Janika Jerman 43", 22) Zalka Arnšek 46"4, 23) Milena Razinger 51"3, 24) Voiko Arko 52"7, 25) Tonček Zidar 3'30".

V. A.

MENDOZA

Materinska in očetovska proslava

Slovenski šolski tečaj Sv. Cirila in Metoda v Mendozi je v nedeljo, 14. okt. t. l., pripravil prvikrat Očetovski in materinski dan. Vsakoletni počastitvi naših mamic smo letos pridružili tudi očke, ki prav tako za svojo skrb in žuljavo delavnost zaslužijo dokaze otroške hvaležnosti in ljubezni.

Že pri dopoldanski maši smo se vsi skupno v molitvi in pri sv. obhajilu z vročimi željami in gorečimi prošnjami spomnili naših živih in rajnih roditeljev.

Otroci so se za to mašo še posebej pripravili, da so sodelovali z liturgičnim petjem.

Popoldne pa je bila v domu praznična prireditev. Starše in prijatelje ter znance so otroci razveselili najprej s priložnostnimi pesmicami in voščili, nakar je bilo ganljivo lepo videti te malčke, ki so se z odra spustili v dvorano vsak s šopkom rdečih nageljnov ter duhovnim šopkom. Vsak je pohitel k svojemu očku in mamici ter mu v prisrčnem objemu izročil svoje darilce.

Sledili so tudi pozdravi v zastopstvu fantov in deklet; posebej pa so seveda vsem ogreli srca naši najmanjši iz otroškega vrtca.

V dokaj obsežen program je bilo povezanih mnogo deklamacij in otroških prizorčkov, težko pa bi bilo izmeriti, koliko je bilo v vse to vloženega pripravljalnega truda in potrpežljivosti učiteljskega zbora!

SAN MARTIN

Liga Žena-mati

Na zadnjem stestanku sanmartinske Lige žena-mati, 18. t. m., nam je predaval Adolf Škerjanec o pokojninskem zavarovanju. Udeležba je bila lepa. Poleg rednih članic je prišlo na sestanek tudi več gospodov.

Predavatelju Škerjancu se zahvalimo za tako zanimivo in poučno predavanje.

Prihodnji sestanek bo v sredo, 21. novembra ob 18.30. Ob okrogli mizi se bomo, skupno z mladimi, pogovorili o aktualni temi: O ločitvi zakonov.

Vljudno vabljene vse gospe in gospodične, prav posebno pa še dekleta in fantje!

10. kulturni večer Slovenske kulturne akcije bo prirejen v obliki izleta v jezuitski kolegij *Colegio Máximo* v San Miguelu, Avda. Mitre 3226. V tem kolegiju deluje *Oservatorio Nacional de Física Cósmica*, ki raziskuje vse pojave, ki se tičejo tako zemlje kakor vesoljstva. Tam bo vodstvo observatorija predvajalo udeležencem skoraj uro dolg *audiovizualni film* o delu tega zavoda. Zbiranje udeležencev v zavodu v soboto 3. nov. t. l. ob 15,30. Dohod tja z vlakom železnice San Martin iz Retira do postaje San Miguel, od tam z raznimi kolektivi do Colegia Máximum. Iz Morona oz. Castelarja vodi direktni kolektiv štev. 269 do zavoda; prav tako kolektiv 182 in drugi. V zavodu je tudi okrepčevalnica. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za fizikalno-kozmične pojave.

OBVESTILA

SOBOTA, 27. oktobra 1973:
Proslava slovenskega narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši.
V Slovenski hiši, razstava madih likovnih umetnikov, odprta od 15—20.

NEDELJA, 28. oktobra 1973:
Celodnevna prireditev v Rožmanovem zavodu v Adrogue.
V Zavetišču 30. obletnica Turjaka, Grčaric, ter ustanovitve slovenske domobranske vojske.

ČETRTEK, 1. novembra 1973:
Zbor slovenskih proikomunističnih borcev zvečer pred spomenikom junakov v Slovenski hiši.

SOBOTA, 3. novembra 1973:
V Slovenskem domu v San Martinu jubilejni koncert Slovenskega pevskega zbora v San Martinu.

NEDELJA, 4. novembra 1973:
21. mladinski dan s celodnevno prireditvijo na Pristavi.

SOBOTA, 10. novembra 1973:
V Slovenski hiši ob 20 koncert Slovenskih mladenk v korist cerkve Marije Pomagaj.
SKAD vabi na Literarni večer, ki bo ob 18 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. novembra 1973:
V Berazateguiju obletnica Slovenskega doma. Lepo vabljeni.

NEDELJA, 18. novembra 1973:
Vsakoletna tombola Našega doma v San Justo.
V San Martinu v domu proslava 25-letnice ustanovitve slovenske šole.

NOGOMETNA REPREZENTANCA

Pred kratkim so se v naši skupnosti začeli zbirati fantje iz vseh slovenskih domov na področju Vel. Buenos Airesa in sicer z dvojnim namenom: da se med seboj seznanijo in da se izurijo v nogometni panogi.

Od povabljenih igralcev bo končno ostala skupina šestnastih, ki bodo kot reprezentanca zastopali slovensko skupnost, ter se pomerili z ostalimi narodnostnimi skupinami v Argentini. Imena dosedanjih igralcev (22 po številu) so naslednja:

San Martín: Šabec Tone, Leber Rajko; *Morón:* Mežnar Tone, Kočar Andrej, Poglajen Lojze, Urbančič Franci, Kogovšek Ivan, Rupnik Jože, Urbančič Franci; *Lanús:* Rozina Bogo, Rot Janez, Bokalič Janez, Mažgon Klavdij, Rozina Boris; *San Justo:* Tomaževič Lovro; *Adrogué:* Rode Jože, Godnjavec Jože, Pučeu Oskar, Svoboda Jure, Habat Franci, Telič Lado, Zupan Heri.

H. Z.

SLOVENCI PO SVETU

INŽENIR JOŽE SODJA JE UMRL

Prišel je v Ameriko z velikimi načrti, prav kakor msgr. Matija Škerbec, ki je mnogokrat v taborišču misiil na velike pogreške, ki da jih dela g. Miha Krek, da bi moral bolj energično nastopiti in izraziteje in odločneje prikazati naše napore. Ko pa je prišel v Ameriko, je stanoval nekaj časa pri sestri in nato v privatnem stanovanju in šele po daljšem času je dobil prostor v župnišču. Dolgo časa mu niti pravice spovedovanja niso dali. Tako je spoznal trdoto ameriške demokracije in s Krekom sta postala prijatelja.

Z vso pripravljenostjo do dela je tudi ing. Sodja razvijal lepe svoje načrte, za kulturno delo. Ni mu bilo dano, da bi jih mogel izvršiti. Že v ustaljene razmere smo emigranti prišli, pa naj upoštevamo cerkvene razmere, kjer so obstojale narodnostne fare, ki drugih duhovnikov niso potrebovale. Slovenci so imeli svoje časopisje, imeli svoje slovenske narodne domove in denarno, na prvi pogled, tudi svojo banko. Novoprišleki so bili razmetani po celem Velikem Clevelandu, med slovenske ljudi, ki so bili udomačeni. Prišla sta skupaj dva svetova, pa čeprav sta bila oba slovenska; prejšnji je bil kruhoborski, sedanji pritok pa politični in stari tega ni mogel prav lahko razumeti, še posebej ne, ker je slovenska javnost o vsem tem bila pod težkim vplivom naprednjakarske miselnosti, da je v domovini šele sedaj prišla do veljave prava svoboda.

G. ing. Sodja je spoznal težavnost razmer, v katerih se ni dalo dosti spremeniti, zato je sledeč svoji globoki vernosti, svoje sile posvetil KA, Društvu Najsvetejšega Imena in kasneje Marijini legiji. Vidna uspeha pa sta ostala z odborom prvih sobot in spominski dnevi za žrtvami komunistične revolucije, na kar je opozoril njegov sodelavec v poslovilnem govoru v pogrebnem zavodu:

Inženir Jože Sodja!

Tu smo ob Vaši odprti krsti. Še gledamo Vaš obraz, toda, mi se poslavljamo: Naše življenje mora za čas še tu ostati, Vi ste nastopili neskončnega.

Mi, ki ostajamo še tu, ne smemo pozabiti na Vašo veliko vernost in res plemenito srce. Iz teh dveh sta privreli na dan dve veliki, za nas važni stvari.

V letu 1954 ste započeli veliko gibanje z odborom prvih sobot. Na stotine družin in posameznikov se je takrat posvetilo Brezmadežnemu Srcu Marijinemu in dve vezani knjigi posvetilnih listin je škof Gregorij Rožman položil na oltar Marije Brezjanske v Lemontu. Še so tam kot priče našega darovanja vsega hudega, ki nas je zadelo in tudi tega, kar še ima kdo v življenju izvršiti in pretrpeti.

Bili smo na tujem in smo ustvarjali možnosti življenja. Tudi Vas so trle enake skrbi in težave, pa ste začutili, do nismo dovolj hvaležni tistim, ki jih je domovina pokopala neupravičeno, kot izdajalce, ki niti primernega groba niso bili deležni. Vas je to bolelo in na seji odbora prvih sobot ste povedali, da oni z nami žive in smo jim dolžni spomin in hvaležnost ohraniti. Sledil je obisk pri kofu Gregoriju, ki je misel z vsem zadovoljstvom sprejel in nasvetoval vsakoletni spominski dan za vse žrtve komunistične revolucije in tudi takoj sprejel dolžnost, da bo on sam na ta dan opravil najsvetejšo daritev. škof sam je predlagal, naj bi to bilo pri božjepotni kapelici Lurške Matere božje na Chardon cesti.

Na Vašo pobudo so se pričeli spominski dnevi, ki jih sedaj vsako leto obhajamo.

Mi, ki ostajamo, smo Vam za ti dve gibanji globoko hvaležni, ker vemo, da so to zanesljivi kažipoti, katerih zgrešiti ne smemo. Vam pa naj bo Bog obilen plačnik za dober zgled in upamo, da blaženost že uživate, soj Vas je Bog prizkušal in Vas našel pripravljenega, kot svojega zvestega otroka.

Naj Vam bo lahka zemlja, kjer bo Vaše truplo počivalo in čakalo končnega klica vstajenja telesa k obnovljenemu življenju v veličastvu sreče Božje Domovine.

J. Ovsenik

Pred Koroškim večerom na proslavi

Na letošnji tradicionalni slavnostni večerji, ki se je udeležujejo predstavniki tukajšnjega slovenskega javnega življenja, funkcionarji našega družbenega udejstvovanja od najvišjih predstavnikov do najnižjega družbenega delavca v polni enakosti in enaki vdanosti slovenskemu narodu in njegovi zastavi, je na programu tudi *Koroški večer*. Beseda sama ne pove mnogo, marsikdo si pod njo predstavlja morebiti samo omembo Koroške v slavnostnem govoru, kar bi pomenilo v primerjavi s prireditvami prejšnjih let na ta praznik velik padec programa, ki že nekaj let sem slovi po posrečenih oderskih stvaritvah ali pomembnih avdiovizualnih prikazih. Toda, upajmo, da tudi letošnji nastop za naš narodni praznik in dan slovenske zastave ne bo zaostajal za drugimi prejšnjih let, ko smo gledali npr. nastop slovenskih narodnih noš, avdiovizualni prikaz borbe za osvobojenje do l. 1918, slovenske prorevolucije med drugo svetovno vojno in podobno. Kaj hočemo prikazati z letošnjim Koroškim večerom na tem dnevu?

Letos je bila slovenska Koroška v središču vseslovenskega javnega zanimanja, kajti barbarsko uničevanje slovenskih krajevnih imen na dvojezičnih „tablah" po slovenski Koroški, je postalo mednarodni problem. Narodno sovraštvo koroških Nemcev in nemčurjev je nastopilo proti izpolnitvi svečano podpisane mednarodne pogodbe ter tako znova pokazalo, da Hitlerjev duh še živi in nastopa proti slovenskemu narodu in za njegov protičlovečanski ukaz: „Napravite mi to deželo nemško!" Ob takem sovražnem nastopu nemških šovinistov v Avstriji se je Slovence polastilo še večje sočutje do usode te nekoč tako slavne slovenske pokrajine, zibelke naše državnosti, našega krščanstva, naše prvič zapisane besede in našega kulturnega središča pred dobrim stoletjem. Usoda te dežele, nekoč naše centralne pokrajine, ki se je pod strahotnem pritiskom nemštva iz severa vedno bolj spreminjala v obmejni, slabo utrjeni pas slovenstva, nam je letos še vse bolj poklicala v spomin to slavno preteklost dežele, zibelke slovenstva in njegovega prestola, se nas dotaknila s krutostjo sedanjosti ter nas navdala z grenko mislijo na njeno bodočnost. Dovolj razlogov, da so prireditelji letošnjega praznika 29. oktobra prav misel na Koroško postavili v sredo letošnjega spominjanja.

Tudi letos naj bi usodo Koroške prikazal pred našimi očmi dramatsko prirejen prizor, v katerem naj stopi nazorno pred naše oči vsa ta slavna in tragična zgodovina. Na rajanje ljudstva na koroški vasi pridejo dijaki slovenske gimnazije v Celovcu na izlet in ti prikažejo v posameznih odrskih prizorih koroško slovensko zgodovino. Vidimo ustoličenje, slišimo škofa Abrahama brati pridigo iz Brižinskih spomenikov, slišimo izpoved Miklove Zale, rešene iz turške sužnosti... Udeleženci „reja" se pretvorijo v koroško ljudstvo, ki spremlja in komentira to dogajanje. Študentje nas pripeljejo nato v dobo Slomškove narodne prebuje, ko mu slede Eispieler, Janežič, Sket... do Ehrlicha in Rožmana... ko je Celovec z Mohorjevo družbo osvajal svet. Prva svetovna vojna je rodila Majniško deklaracijo in osvoboditev, toda po ponesrečenem plebiscitu je postala Koroška plen — celovškega zmaja... Z nastopom Hitlerja se razbeži ljudstvo in ostane samo še nacistična krutost... Za svastiko pride rdeča zvezda... in nato vrnitev ljudstva in sožitje po pogodbi... dokler se ne začne uničevanje napisov. Toda slovenski študentje in slovensko ljudstvo veruje v Kralja Matjaža in Alenčico... In to, kar dobi ljudstvo iz rok kraljice Alenčice, je poroštvo slovenskega obstanka v tej deželi... In kaj je to? Kdor bo prišel, bo videl...

Napisali smo te vrstice, ker so nas spraševali, kaj bo vseboval ta Koroški večer, misleč, da bo letošnja slovesnost prenehala s tradicionalnimi uspelimi odrskimi prizori. Pa jih bo samo stopnjevala. Tekstu, ki ga je napisal tudi tokrat *dr. Tine Debeljak* bo dal odrsko prizoritev režiser *Maks Borštnik*, kot je tudi režiral večino zadnjih proslav. Z uporabo vseh teatrskih sredstev, govorjenih, svetlobnih, filmskih in zvočnih bo Koroški večer nudil vredno proslavo narodnega praznika in dneva slovenske zastave.

29. OKTOBER

SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK
in
DAN SLOVENSKE ZASTAVE

Slavje v soboto, 27. oktobra 1973 v Slovenski hiši

Spored: ob 19.00 — sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj za vse, ki so delali in se žrtvovali za slovenski narod;
ob 20.00 — **Koroški večer**; režija: Maks Borštnik
ob 20.45 — slavnostna večerja.

Pripravljalni odbor

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1973 za Argentino $ 75.— (7.500.—) — Pri pošiljanju po pošti $ 78.— (7.800.—). ZDA in Kanada 13 USA dol.; za Evropo pa 15 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

28. oktober 1973

Celodnevna prireditev v Rožmanovem zavodu

dopoldne ob 11.30 sv. maša
opoldne okusno kosilo

popoldne ob 15 pevski nastop z godbo
igra: OTROK BREZ MATERE
avtor: zavodar ADOLF GODNJAVEC
režija: STANE JEREBIČ

V S I L E P O V A B L J E N I !

Slovenski pevskki zbor v San Martinu

JUBILEJNI KONCERT

ob 25-letnici ustanovitve zbora
v soboto, 3. novembra 1973, ob 20

v dvorani Slovenskega doma v San Martinu — Córdoba 129

Vstopnice po 7 in 5 pesov na razpolago pri članih zbora ter v Slovenskem domu v San Martinu.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija organizira tudi za letošnje počitnice šolsko kolonijo v kordobskih gorah pri dr. Hanželiču. Prijave se sprejemajo v pisarni ZS do 20. novembra. Pogoje bomo čim prej objavili.

Slovenska radijska oddaja bo v nedeljo 28. oktobra posvečena slovenskemu narodnemu prazniku in dnevu slovenske zastave. Govoril bo Lojze Rezelj v slovenščini o pomenu tega dne. Sledile bodo domoljubne pesmi.

Seja upravnega sveta ZS bo 26. oktobra ob 20 v prostorih ZS.

Po športnem svetu

JUGOSLAVIJI uvrstitev v finalne tekme za svetovno nogometno prvenstvo 1974 ni zagotovoljeno. V nedeljo 21. oktobra je jugoslovanska nogometna reprezentanca v Zagrebu igrala s Španijo neodločeno 0:0. To je pravzaprav velik neuspeh za Jugoslavijo. Španija je odigrala že vse tekme in ima šest točk; Jugoslavijo pa čaka težka igra z Grčijo v Atenah. Za uvrstitev je potrebna Jugoslaviji zmaga nad Grčijo vsaj s tremi goli razlike, kar bo pa precej težko. Če bi zmagala z dvema goloma, pa bi bilo potrebno novo srečanje s Španijo, vsak drug rezultat pa pomeni uvrstitev Španije v finale Jugoslavija je doslej igrala s Španijo obakrat neodločeno; v Las Palmas 2:2, v Zagrebu 0:0 (Španci so se samo branili), v Beogradu pa je s težavo premagala Grčijo z 2:1.

Jugoslovanske mnogobojke pa so se v polfinalu v Sofiji uvrstile v finalno tekmovanje, ki je bilo 22. in 23. septembra v Bonnu. Uvrstitev v finale je bil kar lep uspeh, toda v finalu le niso mogle doseči boljše uvrstitve. Zbrale so celo manj točk kot v polfinalu v Sofiji. Uvrstile so se s 11.560 točkami na zadnje, osmo mesto. Prvo mesto je zasedla ekipa NDR, sledé SZ, Bolgarija, ZRNemčija, Madžarska, Francija, Avstrija. Kljub zadnjemu mestu pa je Jugoslavija izločila iz finala precej močnih ekip: Veliko Britanijo, ČSSR, Poljsko in Romunijo. Članica zmagovalne ekipe v peteroboju Burglinde Pollak je dosegla 4932 točki in za 101 točko izboljšala svoj svetovni rekord. Najboljši Jugoslovanki sta bili Fočićeva in Baboškova (Slovenka iz Maribora). Prva je zbrala 4255 točk, druga pa 3786.

SDO **SFZ**

21. mladinski dan

SLOVENSKE MLADINE VELIKEGA BUENOS AIRESA

4. novembra na Pristavi

- **ob 11.30: sv. maša**
- **ob 12.30: kosilo**
- **ob 16.00: popoldanski program**

Sodelujejo dekleta in fantje, mladenke in mladci iz vseh okrajev Velikega Buenos Airesa.

Svoji k svojim! Pod enakimi pogoji Vam SLOGA plača večje obresti kot katera koli banka. In Vaš denar bo pomagal pri gospodarskem napredku slovenskega človeka v Argentini. Pomislite tudi na to, predno se odločite za naložbo svojih prihrankov!

Kreditna zadruga „S. L. O. G. A.“ z o. z.
Bartolomé Mitre 97 T. E. 658-6574 Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20. ure

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES
LUKY

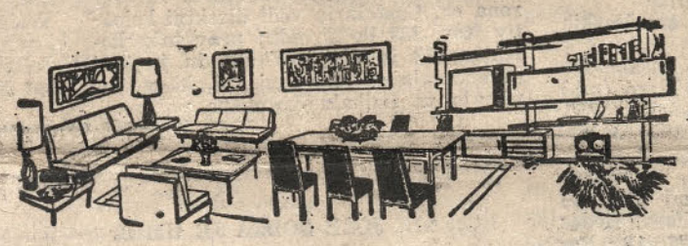

Frente Estación EZEIZA
Ruta 205
T. E. 295-1197

Podružnice
CARLOS SPEGAZZINI
Avda. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230

LUKA MILHARČIČ

Električni aparati

Izključni zastopniki: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall

Vsem rojakom sporočamo da je 16. oktobra v 53 letu starosti nepričakovano v Beogradu umrl naš dragi sin in brat, č. gospod

Franc Reberšak C. M.

Priporočamo ga v molitev.

Žalujoči:
mama **Helena Reberšak,**
sestri **Vera por. Kolar** in **Malka por. Vilfan**
ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Celje.

Teatro Colón 1973

2

Krstna izvedba nove Medeje

Mit o Medeji je tesno povezan z bajko o Argonavtih in Jazonovi polastitvi zlatega runa. Mračni in tragični lik Medeje ki se strahotno maščuje, ko jo zapusti junak Jazon, so skoz stoletja opevali najslovitejši lirski in epski pesniki. Zgodba o Kolhijski princesinji, njena ljubezen do Jazona, njena magična moč in tragično maščevanje so zamikali najznamenitejše talente klasičnega obdobja: Pindara, Herodota, Ovida idr. Genij Evripida je vdihnil Medeji viharniško dramatsko silo in izjemen čustveni razpon. Glasbeno so jo predstavljali neštevilni skladatelji od Charpentiera prek Cherubinija in Milhauda pa do Menottija. Plesno jo je oblikovala slavna severnoamerika plesalka Marta Graham (1946 in 1947).

Na 8. večeru letošnje lirične sezone smo prisostvovali krstni izvedbi nove opere o Medeji. Njen avtor je argentinski skladatelj Claudio Guidi-Drei. Delo je bilo nagrajeno na natečaju, ki ga je razpisala buenosaireška občina l. 1971. Guidi-Drei je sam spisal tudi libreto. Priredil je sintezo iz izvirnega Evripidovega teksta na osnovi ambienta francoskega dramatika Jeana Anouihla. Scensko dogajanje se deli na 2 dejanji in 11 prizorov, ki predstavljajo različne dogodke in se iztečejo v grozljivi sklepni prizor, ko Medeja po umoru Jazonove neveste Kreuze in njegovega očeta, korintskega kralja Kreonta, umori še svoja lastna otroka in sama kot hčerka sonca izgine v neke vrste kozmičnem požaru.

Glasbeno se avtor giblje med zmernim avantgardizmom in prevladujočimi težnjami današnjega muzikalnega snovanja. Partitura je zgrajena na dveh vodilnih glasbenih otivih, ki pripadata protagonistki in Jazonu. Medejin leitmotiv je v serialni tehniki, Jazonov pa v tonalni Zgoščena atonalna glasbena govorica s poudarkom na tonalnih in pihalnih pa postaja ponavljajoa in utrujajoča. Vzporedno s pevskim predstavljanjem so nekateri prizori podani še koreografsko, ko plesalci ponazorujejo v 1. dejanju razmerje med glavnima junakoma, v drugem pa kot nočne furije in pošasti, ki mučijo Medejo in jo ženejo v njene pogubne sklepe.

Verzija dela je uspela. Skrajno naporno vlogo Medeje je ustrezno predstavila Adriana Cantelli. dojiljo je pela Isabel Casey, Jazona Liborio Simonella, Kreona Víctor de Narké in sla Luis Veronelli, dirigent pa je Bruno D'Astoli, sami domači Colonovi umetniki.

O notranjih kvalitetah novega dela in njegovem trajnem pomenu so se kritiki izražali previdno, publika pa je novo opero sprejela zelo hladno.

Rigoletto

Četrta operna predstava je bila posvečena enemu najbolj razširjenih in priljubljenih opernih del, Verdijevemu Rigolettu, ki je zmeraj znova in povsod sprejeto z enakim občudovanjem in navdušenjem. Ta pojav se je ponovil tudi letos v Colonu. Občinstvo je teater napolnilo do zadnjega kotička in spremljala potek glasbene drame z naraščajočim navdušenjem.

Rigoletto je časovno sicer že 17. Verdijeva opera, vendar je mejno delo njegove operne tvornosti. V njem se je visoko povzdignil nad svoja dotedanja dela tako v tonskem slikanju razpoloženj kot tudi v karakterizaciji junakov. Verdi sam je dejal, da se v Rigolettu njegova glasba spaja z dogajanjem v neločljivo celoto. Prvič je bilo to delo uprizorjeno v Benetkah l. 1851. Rigoletto tvori skupaj s Trubadurjem in Traviato, ki sta nastala v 2 letih po njem, najbolj popularno Verdijevo trilogijo.

Libreto za to delo je priredil Francesco Maria Piave po drami Victorja Hugoja „Le Roi s'amuse“ (Kralj se zabava). V njem je Hugo predstavil na odru avanture francoskega kralja Franca I. in lahkoživost njegovega dvora. Zaradi cenzure je moral libretist spremeniti osebe in kraje.

V Colonu so to glasbeno dramo o neuravnovešenem dvornem norcu v 30. sezonah med 1908 in 1967 peli 144-krat. Letošnja uprizoritev je bila odlična, vseskozi na res visoki ravni. Junak večera je bil baritonist Sherril Milnes v naslovni vlogi. Lik grbastega in tragičnega šaljivca je predstavil ponotranjeno in obenem silno ekspresivno v vseh odtenkih njegove zlobne, maščevalne in obenem očetovsko nežne in ganljive in predvsem nesrečne osebnosti. Milnes velja danes za najboljšega Rigoletta in je res izpričal močno umetniško osebnost, izjemne vokalne darove in dobro šolo. V 3. dejanju je sprožil pravi plaz ploskanja. Zelo je ugajala tudi sopranistka Magdalena Bonifaccio, ki je vlogo Gilde od začetne lahkovernosti in prve zaljubljenosti pa prek bolečine po onečaščenju do poslednjega žrtvovanja odpela z doživetjem in prijetno obarvanim glasom. Kreacija tenorista Ottavia Garavente v vlogi razuzdanega mantovskega vojvode ni povsem dosegla ravni baritona in sopranistke. Poklicnega morilca Sparofucileja je pel Victor de Narké, njegovo lahkoživo sestro Magdaleno Carmen Burello in vse ostale vloge tudi domači pevci.

Argentinski dirigent Miguel Angel Veltri, ki biva v Evropi in uspešno deluje v glavnih evropskih in ameriških opernih gledališčih, je z razumevanjem Verdijevega stila in duha dosegel verno izvedbo, polno življenjskega valovanja. Prikladna, v okviru tradicionalne mizanscene, režija Tita Serebinskyja in razkošna scenografija in kostumi Saula Benaventeja.

Slovite arije (Caro nome sopranistke, vojvodova La donna e mobile), duet med Gildo in vovjodom, duet med očetom in hčerko Piangi fanciulla in zlasti znameniti kvartet v 4. dejanju je občinstvo še posebno slavilo. Ob tej predstavi se je publika tudi z bolečino zavedala, da je Colón na usodni prelomnici svoje doslej tako bogate zgodovine. Novi direktor Colona je namreč napovedal tragine spremembe ter razveljavil pogodbe tujim umetnikom, dirigentom, režiserjem in pevcem. Zaskrbljenost publike glede bodoče usode Colona in neskladnost z njegovim kriterijem sta prišla do izraza v stopnjevani napetosti in pred začetkom 4. dejanja je prišlo do bučnega žvižganja, sikanja in klicev proti njemu, kar se je ponavljalo pri vseh naslednjih predstavah.

(Bo še)

J. Š.

SLOVENSKI SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

Vodstvo tečaja obvešča vse dijake in profesorje, da bo 3. novembra zadnji redni pouk. 10. nov. bo ob 15,30 zaključna konferenca z naslednjim dnevnim redom:

a) redovanje uspeha in vedenja
b) volitve novega ravnatelja
c) učni načrt za prihodnje leto

17. nov. bo ob 17 zaključna sv. maša, nato razdelitev spričeval.

Za dobro voljo

„Ne, svoje hčerke vam ne dam za ženo. Ni čisto pri pameti.“

„Kaj res? Kdaj pa se je to pokazalo?“

„Ko se je zagledala v vas.“

„Naš je bral Shakespeara že pri desetih letih.“

„Naš pa že pri osmih, in to v grškem izvirniku.“

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

DR. JUAN JESUS BLASNIK
specialist za ortopedijo
in travmatologijo
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855 in 628-4188
Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20